

ZPRÁVA O TRHU ZELENINY

Vývoj cen:

Tuzemské obchodní nákupní ceny

▼ Zelí kysané balené.....	8,80 Kč/kg
▲ Zelí bílé konzumní.....	8,20 Kč/kg
▲ Zelí červené.....	7,10 Kč/kg

Obsah:

Komoditní zpravodajství.....	1
Ceny zemědělských výrobců.....	2
Obchodní ceny.....	3
Spotřebitelské ceny.....	5
Informace ze zahraničních trhů.....	5
Aktuality.....	8

Komoditní zpravodajství

Ceny zemědělských výrobců

Za třináctý a čtrnáctý týden nelze, z důvodu nedostatečného počtu respondentů a z toho plynoucí ochrany dat, zveřejnit ceny zemědělských výrobců.

Obchodní ceny

Ve 14. týdnu 2008 došlo v porovnání s 12. týdnem k výraznému procentickému nárůstu průměrné **obchodní nákupní ceny (NC)** bílého zelí z dovozu i tuzemského, a to o 2,20 Kč/kg (tj. o 34,7 %) na 8,50 Kč/kg u dovozevého a o 2,10 Kč/kg (tj. o 33,5 %) na 8,20 Kč/kg u tuzemského. Jeho **obchodní odbytová cena (OC)** se také výrazně zvýšila o 2,70 Kč/kg (34,8 %) na 10,50 Kč/kg u tuzemského. U importovaného se cena zvýšila o 25,9 % na 10,20 Kč/kg, což znamená nárůst o 2,10 Kč/kg. Zvýšení NC bylo zaznamenáno i u dovozevé světlé cibule o 0,80 Kč/kg (tj. o 17,3 %) na 5,70 Kč/kg, její OC vzrostla o 0,10 Kč/kg na 7,40 Kč/kg, tj. o 1 %. K cenovému poklesu došlo u bílých a červených paprik z dovozu. Nejvíce klesla NC bílé papriky, a to o 1,20 Kč/kg (tj. o 2,4 %) na

50,20 Kč/kg, u červených paprik klesla cena o 0,90 Kč/kg (tj. o 2,2 %) na 39,60 Kč/kg. OC se v případě bílé papriky snížila o 1,20 Kč/kg (tj. o 1,8 %) na 62,00 Kč/kg a u červené papriky o 1,20 Kč/kg (tj. o 1,8 %) na 62,00 Kč/kg. Oproti předcházejícímu období klesla OC kadeřavé petrželové natě z dovozu o 0,60 Kč/kg (tj. o 1,2 %) na 47,90 Kč/kg. Za sledované období se průměrná NC okurek salátových z dovozu proti 12. týdnu výrazně snížila, a to o 4,50 Kč/kg na 17,20 Kč/kg, tj. o 20,6 %. Jejich OC také významně klesla o 5,00 Kč/kg (17,9 %) na 22,70 Kč/kg. Průměrná NC póru z dovozu se zvýšila, a to o 1,30 Kč/kg na 17,80 Kč/kg, tj. o 7,9 %, jeho OC vzrostla o 1,70 Kč/kg na 21,70 Kč/kg, tj. o 8,5 %. NC červené dovozevé cibule vzrostla o 40 haléřů na kilogram, což je nárůst o 4% na 8,70 Kč/kg. Její OC stagnovala a držela se na 12,40 Kč/kg. K výraznějšímu snížení NC došlo u importovaných rajčat, kde cena klesla o 16,8% na 17,60 Kč/kg (o 3,60 Kč/kg). Jejich OC také hodně klesla, a to o 5,00 Kč/kg na 22,40 Kč/kg (18,1 %).

Ceny zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců vybraných druhů zeleniny I. jakostní třídy

Datum zjištění ceny: 14. týden 2008

Kč/MJ

Druh zeleniny	MJ	Ceny zemědělských výrobců			Změna průměrné CZV proti 12. týdnu 2008	
		min.	max.	průměr	v Kč	v %
Celer	kg			*		
Cibule netříděná suchá	kg			*		
Mrkev a karotka	kg			*		
Petržel	kg			*		
Zelí bílé konzumní	kg			*		
Zelí červené	kg			*		

Poznámka : Ceny zemědělských výrobců jsou uváděny bez DPH a bez dopravy. MJ = měrná jednotka, . = údaj nebyl v předchozím období k dispozici, * = méně než 3 respondenti.

Pramen : ZUČM

Ceny dovozové zeleniny (FCO – Ostrava) ve 14. týdnu 2008

Komodita	Cena – Kč/kg	Země původu
Pór	16,50	Holandsko
Mrkev	7,20	Holandsko
Mrkev svazek	9,50	Itálie
Pekingské zelí	28,00	Polsko
Zelí bílé	8,90	Polsko
Zelí červené	6,90	Polsko
Česnek	45,00	Čína
Kapusta	12,50	Holandsko
Paprika červená	37,00	Španělsko
Brokolice	12,50	Itálie
Okurky hadovky	19,30	Španělsko
Cibule lahůdková	6,90/svazek	Itálie
Celer bulvový	7,00 - 8,50	Polsko
Rajčata	17,00	Španělsko
Kedlubny	6,90/kus	Itálie
Salát Ledový	13,00/kus	Itálie
Pastináč	12,50	Polsko
Paprika zelená	30,00	Španělsko
Cibule sazečka	31,00	Holandsko
Cibule	4,00	Polsko
Cuketa, lilek	39,00	Itálie
Salát hlávkový	6,00 - 7,00/ks	Holandsko, Slovensko
Květák	25,50 - 30,00/ks	Řecko

Pramen : ZUČM

Obchodní ceny

Obchodní nákupní ceny vybraných druhů zeleniny I. jakostní třídy

Datum zjištění ceny: 14. týden 2008

Kč/MJ

Druh zeleniny	MJ	Nákupní ceny							
		z domácí produkce				z dovozu			
		min.	max.	průměr	±14/12	min.	max.	průměr	±14/12
Brokolice (500 g)	ks			*		12,50	15,20	13,50	+1,80
Celer bez natě	kg			*		8,50	9,80	9,10	+0,20
Cibule světlá suchá	kg	4,00	6,60	5,50	.	4,00	8,30	5,70	+0,80
červená	kg			*		7,00	10,10	8,70	+0,30
lahůdková	sv.					5,50	10,10	8,00	.
Česnek	kg			*		43,90	59,00	49,80	+2,40
Červená řepa	kg			*		4,50	7,30	5,60	+0,10
Kapusta hlávková	kg			*		11,50	13,80	12,60	.
Kedluben	ks			*		6,80	9,60	7,90	-0,10
Křen	kg			*		32,50	50,20	41,60	+2,30
Květák	ks			*		16,50	31,00	22,00	+2,40
Meloun vodní	kg					12,50	20,10	15,90	+0,90
Mrkev a karotka	kg			*		6,80	10,60	8,40	+1,40
Okurky salátové	kg			*		13,00	19,90	17,20	-4,50
Paprika bílá	kg			*		42,00	60,50	50,20	-1,20
červená	kg			*		34,50	46,80	36,90	-0,90
zelená	kg			*		36,00	41,00	39,10	+3,80
žlutá	kg			*		39,00	50,20	46,00	+4,90
Pór	kg			*		16,50	19,90	17,80	+1,30
Rajčata	kg			*		16,10	19,10	17,60	-3,60
Ředkev bílá	ks			*		5,50	9,90	7,90	+0,50
Ředkvička svazek	sv.					5,50	8,30	6,50	-0,30
Salát barevný	ks			*		10,90	19,90	15,20	+2,80
hlávkový	ks			*		7,00	9,80	8,00	-0,90
ledový	ks			*		11,50	13,80	12,60	+1,60
Zelí bílé	kg	7,70	9,00	8,20	+2,10	8,00	9,00	8,50	+2,20
červené	kg	6,90	7,60	7,10	+1,10	6,50	7,60	7,00	+0,80
kysané balené	ks	6,60	10,90	8,80	-1,10	5,70	10,90	7,70	.
kysané volné	kg	7,00	12,90	10,20	+1,80	7,00	10,70	8,70	.
pekingské	kg			*		17,00	28,50	22,00	.
Žampiony	kg			*		38,00	40,10	38,80	0,00

Poznámka : Nákupní cena je cena bez DPH; MJ = měrná jednotka; * = méně než 3 respondenti; . = ceny nebyly v předchozím týdnu k dispozici.
Pramen : TIS^{CR}SZIF

Obchodní odbytové ceny vybraných druhů zeleniny I. jakostní třídy

Datum zjištění ceny: 14. týden 2008

Kč/MJ

Druh zeleniny	MJ	Odbytové ceny							
		z domácí produkce				z dovozu			
		min.	max.	průměr	±14/12	min.	max.	průměr	±14/12
Brokolice (500 g)	ks			*		15,20	17,90	16,70	+1,40
Celer bez natě	kg			*		10,80	12,90	11,70	-0,10
Cibule světlá suchá	kg	6,50	7,70	7,20	.	5,00	9,70	7,40	+0,10
červená	kg			*		11,90	13,90	12,40	0,00
lahůdková	sv.			*		8,00	11,90	9,80	-0,60
Česnek	kg			*		47,50	68,80	60,60	+2,00
Červená řepa	kg			*		7,20	8,70	8,00	0,00
Kapusta hlávková raná	kg			*		14,60	17,50	16,50	-0,80
Kedlubn	ks			*		8,40	11,20	9,60	-0,80
Křen	kg			*		50,00	58,90	53,40	-1,10
Květák	ks			*		22,00	34,50	26,00	+2,10
Meloun vodní	kg			*		16,90	24,70	21,20	-3,60
Mrkev a karotka	kg			*		8,20	12,40	9,90	+1,40
Okurky salátové	kg			*		19,00	25,80	22,70	-5,00
Paprika bílá	kg			*		49,80	71,90	62,00	-1,20
červená	kg			*		42,90	60,90	49,70	-0,90
zelená	kg			*		44,00	60,90	51,80	+7,20
žlutá	kg			*		48,80	66,50	57,70	+6,00
Petrželová nať kadeřavá	kg			*		39,50	58,90	47,90	-0,60
Pór	kg			*		18,90	25,50	21,70	+1,70
Rajčata	kg			*		17,90	25,40	22,40	-5,00
Cherry (250 g)	ks			*		15,20	20,00	18,70	-1,40
Ředkev bílá	ks			*		8,30	9,70	8,70	-0,50
Ředkvička	sv.			*		6,80	9,70	8,50	-0,40
Salát hlávkový	ks			*		8,75	11,50	10,20	-0,60
ledový	ks			*		13,75	17,10	16,00	+1,80
barevný	ks			*		17,50	23,50	20,40	.
Zázvor	kg			*		53,30	68,80	61,90	.
Zelí bílé	kg	9,90	10,90	10,50	+2,70	9,10	11,00	10,20	+2,10
červené	kg	8,90	10,90	9,90	+1,50	7,20	10,90	9,20	+1,00
kysané balené	ks	9,30	12,80	10,50	0,00	7,90	9,50	8,50	0,00
kysané volné	kg	9,00	12,00	10,00	.	9,10	12,50	11,20	0,00
pekingské	kg			*		24,00	33,30	27,60	+3,40
Žampiony	kg			*		46,60	56,00	50,50	+1,40

Poznámka : Nákupní cena je cena bez DPH. MJ = měrná jednotka; * = méně než 3 respondenti; . = Ceny nebyly v předchozím týdnu k dispozici.
 Pramen : TIS^{ČR}SZIF

Spotřebitelské ceny

Srovnání průměrných spotřebitelských cen vybraných druhů zeleniny

Kč/kg

Druh/týden	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Papriky	-	70,25	67,30	67,68	67,15	62,16	62,39	64,93	66,19	71,53	79,30	78,53	74,08
Rajská jablka	-	49,39	44,98	42,36	39,21	36,24	33,55	35,54	36,06	36,17	36,41	43,34	43,46
Karotka pravá	-	13,98	14,69	14,73	15,24	14,89	14,59	15,15	15,00	14,82	14,80	15,20	15,33

Poznámka: Spotřebitelské ceny v týdenních šetřeních jsou zjišťovány u malého souboru prodejen, proto mají uváděné ceny pouze orientační charakter, - = údaj nebyl k dispozici.
 Pramen: ČSÚ

Informace ze zahraničních trhů

Ceny zeleniny na Slovensku

Datum zjištění ceny: 18.2. -206.2.2008

SKK/MJ

Druh zeleniny	MJ	Nákupní ceny od producentů		Odbytové ceny z velkoobchodu	
		cenové rozpětí	průměrná cena	cenové rozpětí	průměrná cena
Cibule	kg	5,50 – 8,00	7,17	-	-
Cibule	sv.	6,00 – 8,00	7,50	12,00 – 14,00	12,73
Celer D	kg	-	-	11,90 – 22,00	15,72
Česnek D	kg	-	-	60,90 – 82,00	72,13
Červená řepa D	kg	-	-	6,90 – 12,00	9,26
Kapusta hlávková D	kg	-	-	17,00 – 27,00	21,88
Kedluben	kg	-	-	16,00 – 22,00	18,08
Květák D	ks	-	-	22,00 – 34,00	30,38
Mrkev	kg	3,00 – 8,00	5,92	-	-
Okurky salátové D	kg	-	-	30,90 – 49,00	39,71
Paprika zelená D	kg	-	-	49,50 – 80,90	58,00
Petržel	kg	-	-	30,90 – 35,00	33,35
Pórek D	kg	-	-	18,90 – 33,00	26,96
Rajčata D	kg	-	-	28,90 – 69,00	39,75
Ředkvičky	sv.	7,00 – 10,00	8,25	8,50 – 13,50	10,67
Salát hlávkový	ks	6,00 – 9,00	7,80	12,00 – 13,00	12,56
Zelí bílé D	kg	-	-	7,50 – 13,50	10,05
červené D	kg	-	-	8,90 – 13,50	10,98
kysané	kg	10,00 – 17,00	13,33	13,50 – 18,00	15,42

Poznámka: Odbytové ceny od producentů a z velkoobchodu jsou uváděny bez DPH. D = dovoz, - = údaje nejsou k dispozici.
 Pramen: ATIS – Správa o trhu s ovocím a zeleninou

Cena okurek oslabila

Ve 12. kalendářním týdnu z kořenové zeleniny chyběla v nabídce domácí mrkev. Cena mrkve z dovozu se stabilizovala na 10,18 Sk/kg. Průměrná cena domácí petržele stoupla o 5,5 % (33,35 Sk/kg) a cena petržele z dovozu se snížila (- 9,7 %

a 31,11 Sk/kg). O 1,5 % na 15,72 Sk/kg klesla cena celeru z dovozu.

Odbytové ceny košťalové zeleniny kolísaly. Průměrná cena domácího kedlubnu stoupla o 11,6 % na 18,08 Sk/kg. Posílila i cena kedlubnu z dovozu (2,3 % na 13,53 Sk/ks). Průměrná cena

bílého zelí z dovozu se stabilizovala na 10,05 Sk/kg a cena červeného zelí z dovozu oslabila o 3,8 % na 10,98 Sk/kg. Průměrná odbytová cena importované hlávkové kapusty stoupla o 6,8 % na 21,88 Sk/kg. O 7,9 % na 30,38 Sk/ks se snížila cena květáku z dovozu. O 2,3 % na 20,90 Sk/ks klesla cena importované brokolice.

Ceny plodové zeleniny z dovozu stouply kromě cen okurek a baklažánu. Průměrná odbytová cena importovaných rajčat posílila o 8,7 % na 39,75 Sk/kg. Odbytová cena papriky PCR se zvýšila o 4,5 % na 76,13 Sk/kg, cena zelené papriky stoupla o 7,1 % na 58,- Sk/kg a cena červené papriky posílila o 3,8 % na 70,22 Sk/kg. O 4,6 %

na 39,71 Sk/kg oslabila cena salátových okurek z dovozu.

Ceny listové zeleniny posílily: odbytová cena hlávkového salátu z domácí produkce stoupla o 6,7 % na 12,56 Sk/ks a cena salátu z dovozu se zvýšila o 11,7 % (15,82 Sk/ks). Cena importovaného pekingského zelí posílila o 5,0 % (24,71 Sk/kg).

Z cibulové zeleniny se u importované cibule cena snížila o 1,3 % na 9,47 Sk/kg. Průměrná cena dovozového póru oslabila o 2,2 % (26,96 Sk/kg). Odbytová cena česneku z dovozu klesla o 2,1 % (72,13 Sk/kg).

Pramen: ATIS – Správa o trhu s ovocím a zeleninou

Obchodní ceny vybraných druhů v Itálii

EUR/kg

Druh zeleniny	Týden		± %
	24.3. – 30.3.2008	17.3. – 23.3.2008	
Celer	0,13	0,14	- 7,14
Cibule	0,38	0,38	0,00
Hlávkový salát	0,23	0,23	0,00
Květák a brokolice	0,19	0,20	- 5,02
Mrkev	0,31	0,22	+ 41,67
Okurky	0,50	0,60	- 16,67
Papriky	0,71	0,68	+ 5,56
Rajčata	0,69	0,65	+ 5,77
Ředkvičky	0,95	0,90	+ 5,56

Pramen: ISMEA, Servizi per il Mercato Agricolo Alimentace

Obchodní ceny vybraných druhů zeleniny ve Francii – tržnice Paříž

Datum zjištění ceny: 1.4. 2008

USD/kg

Druh zeleniny	Země původu	Cena		
		min.	max.	průměr
Celer	Francie	1,26	1,42	1,34
Cibule	Francie	0,25	0,38	0,32
Česnek bílý	Argentina	3,95	4,42	4,10
Květák (ks)	Francie	2,11	2,37	2,24
Mrkev	Francie	0,71	0,87	0,82
Papriky zelené	Španělsko	3,16	3,95	3,47
Rajčata	Španělsko	1,50	1,66	1,58
Žampiony	Polsko	3,00	3,47	3,32

Pramen: USDA – Fruit and Vegetables Market News

Velkoobchodní ceny zeleniny ve vybraných trzích v Polsku

Datum zjištění ceny: 25.3. - 27.3.2008

PLN/MJ

Druh zeleniny	MJ	Bronisze		Lublin		Poznań		Sandomierz		Wroclaw	
		26.3.2008		25.3.2008		26.3.2008		27.3.2008		26.3.2008	
		min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Domácí produkce:											
Celer	kg	1,00	1,50	1,60	1,80	1,60	1,80	0,80	1,00	1,20	1,40
Cibule	kg	0,65	1,00	0,60	0,80	0,60	0,80	0,60	0,80	0,60	0,80
Mrkev	kg	0,80	1,40	0,60	0,70	1,00	1,50	0,50	1,00	0,80	0,80
Petržel	kg	3,30	4,00	4,40	5,00	4,00	4,80	2,00	2,60	3,00	3,40
Pór	kg	2,30	3,20	2,00	2,40	2,20	2,90	-	-	2,00	2,80
Salát	ks	1,00	1,50	1,40	1,88	2,00	2,50	1,50	2,00	1,60	1,60
Zelí bílé	kg	0,70	1,10	0,90	1,00	1,00	1,12	0,50	0,70	-	-
Žampiony	kg	4,00	5,00	5,00	5,00	3,75	5,25	4,50	5,50	5,00	5,50
Dovoz:											
Květák	ks	3,80	4,50	4,00	4,50	4,00	4,50	-	-	4,00	4,00
Paprika červená	kg	7,80	9,00	8,00	9,00	7,20	8,00	9,00	10,00	8,00	9,00
Rajčata	kg	6,00	6,66	6,00	6,66	5,33	6,33	5,00	5,50	5,00	6,00

Poznámka: - = údaj není k dispozici

Pramen : Rynek owoców i warzyw świeżych

Průměrné velkoobchodní ceny domácích producentů zeleniny v Maďarsku

Datum zjištění ceny: 14. týden (k 1.4.2008)

HUF/MJ

Druh zeleniny	MJ	Velkoobchod			
		Debrecen	Kecskemét	Miskolc	Szeged
Celer	ks	80	100	-	-
Cibule žlutá	kg	70	100	65	100
Červená řepa	kg	-	100	80	-
Česnek	kg	580	-	-	-
Kapusta hlávková	ks	100	-	80	75
Mrkev	kg	100	100	100	110
Okurky hadovky	kg	380	250	280	350
Papriky žluté	kg	680	-	-	700
Petržel	kg	350	330	280	325
Pór	ks	120	-	-	-
Rajčata	kg	500	-	460	450
Ředkvičky	sv.	100	70	80	70
Zelí bílé	kg	100	90	110	55
Žampiony	kg	480	-	-	420

Poznámka: - = údaj není k dispozici

Pramen : AKII

Abiotické poruchy zeleniny – díl I.

Abiotické poruchy (abionózy, neparazitní poruchy), dříve označovány především jako fyziologické poruchy, jsou takové poruchy zdravotního stavu rostlin, které jsou způsobovány neinfekčními (abiotickými, neparazitními) příčinami. Nejedná se proto o choroby, které způsobují patogenní agens (především viry, fytoplasmy, bakterie a houby), ani o poškození způsobované živočišnými škůdci, ale o poruchy, které jsou mechanického, fyziologického, chemického, agrotechnického, výživářského (karenčního), pěstitelského, genetického nebo i jiného původu.

Společným znakem většiny abionóz je velmi nesnadná diagnostika. Většinou není problém určit živočišného škůdce a při současné úrovni diagnostických metod dokáží odborníci diagnostikovat prakticky všechny původce chorob, včetně těch, jejichž původce nevidíme ani tím nejlepším světelným mikroskopem. Určování příčin neparazitních poruch je však zcela odlišné a v mnoha případech i velmi nesnadné, ne-li zcela nemožné. V mnoha případech nelze dokonce na první pohled ani určit, zda se jedná o neparazitní poruchu nebo chorobu (např. virovou) či poškození jiným škodlivým organismem. Proto je velmi často třeba nejprve známými a dostupnými diagnostickými metodami vyloučit, že se nejedná o chorobu infekčního původu a teprve potom se daným problémem zabývat jako abiotickou poruchou. Celou problematiku neparazitních poruch pak ztěžují i skutečnosti, že některé mají souběžně více příčin a samozřejmě jsou i takové, a není jich málo, u kterých příčiny jsou doposud neznámé nebo názory na jejich příčiny se značně různí. Z těchto všech důvodů je zřejmé, že určování příčin abiotických poruch rostlin vyžaduje značné praktické zkušenosti. V každém případě je třeba znát co nejvíce o určité plodině, včetně požadavků na výživu, na půdní a klimatické podmínky, o odrůdových odlišnostech, o specifických požadavcích na jednotlivé agrotechnické zásahy atd. Především z důvodu usnadnění diagnostiky jednotlivých abiotických poruch, bylo vypracováno několik systémů třídění abionóz. I když jednotlivé tyto systémy se někdy částečně odlišují, výrazné rozdíly mezi nimi nejsou.

Povětrnostní (meteorologické) faktory:

Mrazová poškození

Poruchy způsobované těmito faktory jsou relativně velkou a častou skupinou. Zejména u teplomilných druhů zeleniny v časném jarním nebo pozdním podzimním období dochází k mrazovému poškození a to již i při poměrně nízkém poklesu teplot pod nulu. Minusovými teplotami však mohou být poškozovány i některé typické mrazuvzdorné druhy. Tak např. růžičková kapusta je poškozována mrazy především až koncem zimy, kdy dochází ke střídání nízkých

teplot v noci s intenzivním slunečním osluněním v průběhu bezmračných dnů. Ochranou proti tomuto poškození je buď sklizeň před nástupem intenzivnějšího slunečního svitu nebo pěstování odrůd, které svými listy zakrývají růžičky. Na menších plochách je pak možné provádět i mechanické zastíňování rostlin, především z jejich jižní strany. Za mrazuvzdornou zeleninu je považován i pór. Avšak v stávajícím dostupném sortimentu odrůd je jich jen málo, které jsou tak mrazuvzdorné jako stará klasická odrůda 'Elefant' (u nás byla registrována již v r. 1941) a některé odrůdy dokonce nesnášejí ani slabé mrazíky. Za zimovzdorné jsou považovány odrůdy ozimého typu česneku. Jestliže se ale česnek vysadí příliš brzo a ještě do příchodu mrazů vzejde, může k jeho poškození mrazy dojít. Taktéž odrůdy pocházející z odlišných klimatických podmínek jsou k mrazům většinou náchylné.

Chladová poškození

Některou zeleninu však poškozují nejen teploty vysloveně pod nulou, ale i teploty nad bodem mrazu. Tato poškození jsou typická především pro teplomilné druhy zeleniny, jako je paprika, rajčata, okurky, tykve a lilek. Rostliny při poklesu teplot pod určitou hranici přestávají růst, opadávají na nich květy a plody a v některých případech ze zbarvují do fialova, především z důvodu stimulované produkce antokyanů. Plody rajčat někdy mají vlivem chladna drsný povrch, což je zaměňováno s některými virózami (především virovou mozaikou vojtešky – AMV). Specifickým případem chladového poškození je žloutnutí listů u žlutoplodých cuket (tzv. chilling efekt). První listy, které vyrůstají ještě za chladnějšího počasí, jsou různě intenzivně zbarvovány do žluta. Při šlechtění těchto odrůd byla do nich žlutá barva vnesena z druhů, které jsou extrémně citlivé na nízké teploty a vzniklé žlutoplodé odrůdy si tuto citlivost podržely.

Vysoké teploty

Rostliny jsou však poškozovány nejen nízkými, ale někdy i vysokými teplotami. Kromě případů poruch větrání skleníků a fóliovníku, kdy mohou být zničeny celé rostliny, se to stává v případech, kdy po dlouhodobějším bezslunečném počasí následuje intenzivní sluneční svit nebo při dlouhodobých vysokých teplotách (např. rok 2007). Za těchto podmínek mohou být intenzivním slunečním svitem poškozeny i tak teplomilné druhy zeleniny, jako jsou např. listy fazolu a papriky nebo i plody rajčete. V některých letech dochází k slunečnímu úžehu i u cibule kuchyňské, kdy jsou poškozovány její cibule ponechané po vytažení z půdy volně ležet na poli. Poškozovány jsou především odrůdy s tmavými povrchovými suchými suknicemi (tmavočervené nebo intenzivně hnědé). Sluneční záření spojené s odkrytím vnějších dužnatých

suknic má za následek zelenání cibulí. Obdobně, zelenání kořenů mrkve je způsobeno vystavením "hlav" kořenů světlu. Za chladného počasí se však v osvětlených částech nevytváří chlorofyl, ale antokyany, a exponované části pak nezelenají, ale zbarvují se do purpurové barvy. Kromě toho je známé i tzv. vnitřní zelenání kořenů mrkve (především v horní části středového válce), jehož příčina není přesně známá a jsou k němu náchylné jen některé odrůdy.

Nedostatek a nadbytek vláhy

Ten se projevuje všeobecně známými symptomy – špatným vzcházením, zpomaleným růstem, vadnutím, které může být vratné (reverzibilní) nebo nevratné (ireverzibilní), sníženou kvantitou i kvalitou sklizně a někdy i úhynem. I když většina druhů zeleniny ke svému zdárnému růstu a vývoji potřebuje dostatek vláhy, může v některých případech být nepříznivá i nadměrná vláha, především proto, že kořeny rostliny při ní trpí nedostatkem potřebného vzdušného kyslíku. Příliš rozmáčená půda, zejména ve spojitosti se silnějším pohybem vzduchu (větrem), má za následek vyvracení rostlin, které se projevuje především u růžičkové kapusty, ale i u hlávkového zelí a hlávkové kapusty. Nadbytek vody v rostlinných pletivech však způsobuje i méně známé bradavičnaté zduřeniny, odborně označované jako intumescence. Nejčastější jsou u brukvovité zeleniny, ale zde se nesmí zaměňovat s obdobnými příznaky, které na hlávkovém zelí způsobují třásněnky. Silné přívalové deště nejen mechanicky poškozují jemnější druhy zeleniny, ale znehodnocují ji i znečištěním půdou. V záplavových oblastech se můžeme setkat i s úhynem rostlin, které byly určitou dobu pod vodou. Speciální formou vodních srážek jsou kroupy. Při silnějším krupobití jsou mechanicky poškozovány všechny druhy zeleniny, avšak i velmi slabé krupobití poškozují druhy s křehkými (např. salát, špenát nebo i cibule) nebo velkými listy (např. některé

tykve a reveň rebarbora). Pro některé druhy zeleniny je škodlivé přílišné kolísání vláhových poměrů, které vede k praskání hlávek (zelí a kapusta), kořenů (především mrkve), bulev (zejména kedlubnu, ředkviček a ředkvi) a plodů (hlavně rajčat). U cibule kuchyňské může mít extrémní kolísání vláhových poměrů za následek vyhřeznutí podpučí cibulí nebo dokonce sklovitost cibulí. Vlhkost vzduchu se většinou projevuje nepřímo – vysoká vzdušná vlhkost podporuje výskyt houbových chorob, kdežto nízká vzdušná vlhkost zvyšuje výskyt živočišných škůdců.

Mechanická poranění (traumata)

Jsou poměrně dobře identifikovatelnou skupinou. Patří k nim především mechanická poškození způsobená otlakem nebo úderem, ale i např. silnějšími větry, kdy dochází k lámání jednotlivých částí nebo celých rostlin. U polních okurek již i při sebemenším pohybu vzduchu velmi často dochází vlivem drsného povrchu listů ke vzájemnému mechanickému odírání listů, které je pak někdy zaměňováno s bakteriální skvrnitostí.

Půdní faktory

Zde je třeba se zmínit především o vlivu zasolení půd (salinitě). V zelinářství k nadměrnému zasolení přichází v úvahu zejména v rychlírenských prostorách, kde převládá výpar vody z půdy nad jejím příjmem. Rostliny rostoucí v těchto půdách jsou poškozovány vysokým osmotickým tlakem půdního roztoku, který je vyšší než tlak rostlinné buněčné šťávy. Ze zeleniny je na zasolení půdy nejcitlivější salát. Vysoká zasolenost se většinou omezuje promýváním půdy větším množstvím vody, preventivně pak vhodnou výživou, zejména nepřehnojováním dusíkatými a draselnými hnojivy. Všeobecně je známo, že těžké a kamenité půdy jsou příčinou větvení kořenů, především mrkve a petržele, ale někdy i ředkvi, salátové řepy, vodnice, tuřín a další kořenové zeleniny.

Pramen: www.zahradaweb.cz, 27.3.2008

Nové onemocnění rajčat způsobené novým virem

Spolupráce vědců z výzkumného ústavu Plant Research International a firmy De Ruiters Seeds, společností, zabývajících se šlechtěním a množením osiv, objevili novou chorobu rajčat. Virus pojmenovali Marchitez virus. V překladu „marchitez“ znamená vysušený. Rajčata napadená virem marchitez pocházela z komerčních farem pěstujících rajčata v Mexiku. Napadení rostlin tímto virem způsobuje nekrózy, které se začínají tvořit na bázi listů a postupují až do plodů, kde se vytvářejí

nekrotické kruhy. Poškozením plodů dochází k rapidnímu snížení výnosů. Nově objevený virus je příbuzný viru Torrado, který byl nedávno objeven na rajčatech pěstovaných ve Španělsku. Oba viry mají společný gen Torradoviruses. Je velmi pozoruhodné, že v průběhu krátkého časového období byly objeveny dvě nové choroby, způsobené novým, doposud neznámým genem. Tento objev dává podnět vědcům k vyšlechtění rezistentních odrůd rajčat proti těmto chorobám.

Pramen: www.agronavigator.cz, 30.3.2008

Rezistence vůči nádorovce kapustové

Nádorovka kapustová (*Plasmodiophora brassicae*) se na lehčích půdách může rychle stát velkým problémem. Vzhledem k tomu, že v Belgii se kapusta růžičková často pěstuje na lehčích půdách, je zde tato choroba obzvláště problematická. Z tohoto důvodu se v roce 2007 testovaly nové rezistentní odrůdy vůči této chorobě od společnosti Syngenta: 'Cronus' a 'Crispus'.

Polní pokusy ukázaly, že obě rezistentní odrůdy mají silný kořenový systém. Za podmínek stresu vykazovala odrůda 'Crispus' méně žlutých listů a byla vitálnější než kontrolní odrůda 'Maximus'.

Rezistence vůči nádorovce však není zadarmo. Cena 1 000 semen je o 5 EUR vyšší. To znamená na hektar pěstitelské plochy zvýšení nákladů zhruba o 175 EUR. Belgickým pěstitelům je však na GMO poskytována polovina nákladů.

Pramen: www.agronavigator.cz, 17.3.2008

Kurzy devizového trhu - Česká národní banka - platnost od 10.4.2008

100 SKK - 77,734 Kč	1 PLN - 7,305 Kč	1 USD - 15,839 Kč
1 EUR - 25,145 Kč	1 HRK - 3,461 Kč	100 HUF - 9,922 Kč

Vydavatel

TIS ČR, SZIF

Státní zemědělský intervenční fond
Ve Smečkách 33, 110 00 Praha 1

www.szif.cz

Odpovědný pracovník

Ing. Tomáš Materna
vedoucí samostatného oddělení
agrární informatiky

tel.: 222 871 577

fax: 222 871 536

e-mail: materna@szif.cz

Komoditní manager

Ing. Anna Mandelíčková

tel.: 222 871 428

fax: 222 871 536

e-mail: anna.mandelickova@szif.cz

Rozmnožování anebo rozšiřování tohoto zpravodaje nebo jeho části jakýmkoliv způsobem je zakázáno, s výjimkou případů povolených autorským zákonem nebo předchozího písemného souhlasu TIS ČR SZIF. Údaje obsažené v tomto zpravodaji jsou pouze informativního charakteru a nemají závaznou povahu. Jejich citace je možná pouze s uvedením zdroje TIS ČR SZIF.